

Projekty generujące dochód

W związku z realizacją projektu i następnie wykorzystywaniem jego produktów zgodnie z określonymi celami w niektórych przypadkach mogą powstać dochody. Dochody te należy uwzględnić przy określaniu wysokości dofinansowania w taki sposób, aby z jednej strony projekty miały dostateczne źródła finansowe do realizacji, ale z drugiej strony aby nie dochodziło do ich nadmiernego finansowania.

Przy rozwiązywaniu problematyki dochodów korzysta się zwłaszcza z:

- art. 61 Rozporządzenia Ogólnego,
- art. 65 ust. 8 Rozporządzenia Ogólnego,
- art. 15-19 Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 480/2014¹.

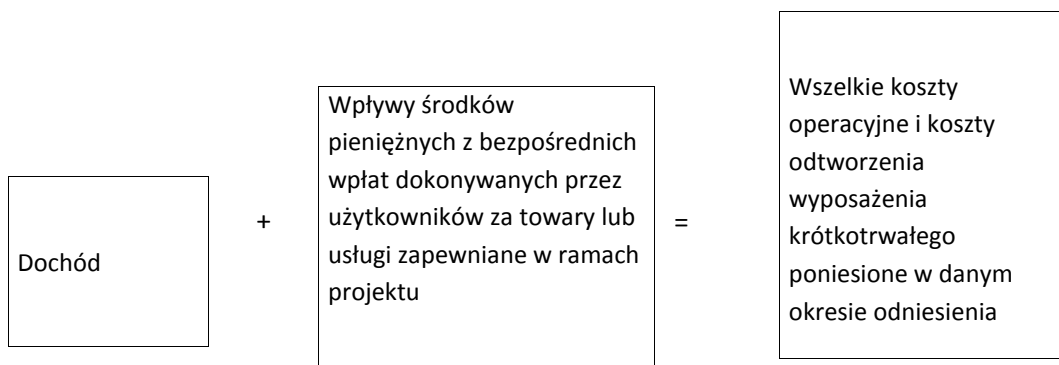
W ramach programu rozróżniamy dwa podstawowe typy projektów generujących dochód:

- Projekty generujące dochód zgodnie z art. 61 Rozporządzenia Ogólnego,
- Projekty generujące tzw. „Inne dochody”.

1. Projekty generujące dochód zgodnie z art. 61 Rozporządzenia Ogólnego

Są to projekty generujące dochód po zakończeniu realizacji, których całkowite wydatki kwalifikowalne przekraczają 1 mln EUR. Limit 1 mln EUR wydatków kwalifikowanych odnosi się do całkowitych wydatków kwalifikowalnych przed ich korektą (np. przed odliczeniem tzw. innych dochodów).

1.1 Definicja dochodu

¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego

Przychód to wpływy środków pieniężnych z bezpośrednich wpłat dokonywanych przez użytkowników za towary lub usługi zapewniane w ramach projektu. Rozumie się przez to opłaty ponoszone bezpośrednio przez użytkowników za użytkowanie infrastruktury, sprzedaż lub dzierżawę nieruchomości (gruntów, budynków, budowli) albo opłaty za usługi (np. opłaty za wstęp do muzeum naliczane odwiedzającym, opłaty za szkolenie uiszczane przez szkolące się osoby, bilety na przejazd kupowane przez podróżnego i in.).

Dochód jest definiowany jako różnica między przychodami a kosztami operacyjnymi.

Jako dochód traktowane są także oszczędności kosztów działalności (operacyjnych) osiągnięte w ramach projektu, chyba że są skompensowane równoważnym zmniejszeniem dotacji na działalność (tzn. na koszty operacyjne).

W przypadku, gdy nie wszystkie wydatki projektu są kwalifikowalne, dochód powinien zostać przyporządkowany proporcjonalnie do kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych części wydatków projektu.

Projekty generujące dochód zgodnie z art. 61 Rozporządzenia Ogólnego można dalej podzielić na:

- Projekty, dla których istnieje możliwość obiektywnego określenia przychodu z wyprzedzeniem,
- Projekty, dla których nie można obiektywnie określić przychodu z wyprzedzeniem.

1.2 Projekty, dla których istnieje możliwość obiektywnego określenia przychodu z wyprzedzeniem

Dla projektów tego typu należy przeprowadzić tzw. analizę finansową. Przychody są analizowane na poziomie poszczególnych partnerów projektu, ponieważ może się zdarzyć, że działania któregoś z partnerów projektu w ogóle nie prowadzą do osiągnięcia przychodów w projekcie, natomiast działania innego partnera będą generowały przychód.

Zwykle tę analizę przeprowadza się z punktu widzenia właściciela infrastruktury. Jeśli jednak jej właścicielami i operatorami są różne podmioty, musi zostać przeprowadzona skonsolidowana analiza finansowa. Konsolidację należy przeprowadzić dla tych podmiotów, które rzeczywiście realizują produkt projektu i u których koszty lub przychody przekroczą 5% całkowitego budżetu lub całkowitych przychodów projektu (tzn. przychody operatora w związku z projektem przekroczą 5% całkowitych przychodów projektu lub całkowite wydatki operatora w związku z projektem przekroczą 5% całkowitych wydatków projektu).

Analiza finansowa jest prowadzona metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych, przy czym obowiązuje zasada, że uwzględnia się tylko przepływy pieniężne, tzn. kwotę, jaka w ramach projektu zostanie faktycznie uzyskana lub wypłacona. Niepieniężne pozycje księgowe (np. odpisy amortyzacyjne) nie mogą być uwzględniane w analizie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Przy łączeniu przepływów pieniężnych, do jakich doszło w różnych latach, konieczne jest uwzględnienie wartości pieniądza w czasie. Przyszłe przepływy pieniężne są w tym celu dyskontowane na dany moment za pomocą współczynnika dyskontowego, który maleje wraz z upływem czasu, a jego wielkość jest określona poprzez wybór stopy dyskontowej. Komisja Europejska

zaleca przyjęcie wartości realnej finansowej stopy dyskontowej na poziomie 4%, która będzie stosowana także do celów obliczenia luki w finansowaniu (luki finansowej) w projektach, w związku z czym także analiza musi być przeprowadzona w realnych (stałych) cenach, tzn. bez uwzględnienia inflacji. Przepływy pieniężne (gotówkowe) obliczamy na określoną liczbę lat. Chodzi o okres, w którym można sprawdzić, czy inwestycja była udana. Okres ten nazywamy okresem odniesienia, który różni się w zależności od sektora gospodarki i typu inwestycji. W poniższej tabeli przedstawiono niektóre okresy odniesienia dla poszczególnych sektorów, zdefiniowane przez Komisję Europejską. Jest to ostateczne określenie okresu odniesienia, od którego nie ma odstępstwa. W przypadku, gdy dla sektora nie określono okresu odniesienia, należy zastosować okres odniesienia „inne sektory”, tzn. 10-15 lat.

Sektor	Okres odniesienia
Drogi	25-30
Gospodarka odpadami	25-30
Badania i innowacje	15-25
Infrastruktura biznesowa	10-15
Energetyka	15-25
Gospodarka wodno-ściekowa	30
Komunikacja miejska	25-30
Inne sektory	10-15

W przypadku, gdy niektóre aktywa projektu mają dłuższy okres użytkowania niż wynosi okres odniesienia dla projektu, ważne jest uwzględnienie ich wartości rezydualnej. Jest ona obliczana jako aktualna wartość dochodów pochodzących z inwestycji w pozostałym okresie użytkowania i musi być uwzględniona w przepływach pieniężnych jako przychód ostatniego roku okresu odniesienia. Mimo że wartość rezydualną zalicza się do przychodów projektu, nie może być czynnikiem decydującym, czy projekt generuje dochód czy nie, zgodnie z art. 61 Rozporządzenia Ogólnego. **Czyli jeśli przychody projektu bez wartości rezydualnej nie przekraczają wydatków operacyjnych² projektu, nie jest to projekt generujący dochód zgodnie z art. 61.**

Obliczenie luki w finansowaniu i określenie wysokości dofinansowania

Jeśli umożliwia to charakter projektu, przy obliczaniu wysokości dofinansowania za pośrednictwem luki w finansowaniu stosuje się metodę z różnicowym wariantem przychodów, wydatków operacyjnych i wartości rezydualnej (tzw. metoda przyrostowa). Analizuje się różnicę między scenariuszem „z projektem” (wariant inwestycyjny) a alternatywnym scenariuszem „bez projektu” (wariant zerowy). Decydujące są tylko przychody i wydatki, które w przypadku wariantu zerowego nie byłyby realizowane (tzn. zostały wygenerowane przez projekt).

² Wydatki (koszty) operacyjne obejmują wszelkie przewidywane wydatki na zakup towarów i usług, które nie mają charakteru inwestycyjnego, ponieważ zużywają się w każdym okresie obrachunkowym. Chodzi o bezpośrednie koszty produkcji, koszty administracyjne i ogólne, koszty związane ze sprzedażą i dystrybucją. Są to także koszty wymiany aktywów krótkookresowych, jakimi są sprzęt komputerowy itp. Wydatki operacyjne nie obejmują odpisów amortyzacyjnych.

Wpływy są obliczone na podstawie różnicy między inwestycyjnym i zerowym wariantem projektu.

Wszelkie wpływy u partnerów projektu niebędących płatnikami VAT są uwzględniane łącznie z VAT, a u płatników VAT (jeśli mają prawo do odliczenia) bez VAT. Ich wysokość musi być zgodna z wartościami zawartymi we wniosku projektowym.

Dla uproszczenia przy obliczaniu luki finansowej nie są uwzględniane podatki (oprócz podatku VAT w niektórych przypadkach – patrz akapit powyżej). Dotyczy to wszystkich projektów, których dotyczy obliczenie luki w finansowaniu.

W celu obliczenia luki w finansowaniu i określenia wysokości dofinansowania właściwy partner projektu, którego części projektu przychody dotyczą, wypełnia jako załącznik wniosku projektowego tabelę uwzględniającą metodę luki finansowej – patrz załącznik nr 25 Podręcznika Wnioskodawcy. Załącznik ten należy wgrać do ISKP (element MS2014+ - System Informatyczny beneficjenta). Do tabeli dołączono także wyjaśnienie – patrz załącznik nr B.2 do wniosku o dofinansowanie.

Na podstawie podanych dla każdego partnera projektu wielkości (łącznie z dochodami przewidywanymi we wniosku projektowym i w tabeli do obliczania luki finansowej) jest obliczana wysokość dofinansowania, która po zatwierdzeniu projektu zostaje również określona w Umowie o dofinansowaniu projektu lub w Decyzji w sprawie udzielenia dofinansowania.

Proces monitorowania dochodów w okresie realizacji projektu i w okresie po realizacji projektu jest opisany w Podręczniku Beneficjenta Dofinansowania.

1.3 Projekty, dla których nie można obiektywnie określić przychodu z wyprzedzeniem

Brak możliwości wcześniejszego określenia przychodów w projekcie może wystąpić zwłaszcza w przypadku projektów ukierunkowanych na badania, rozwój technologiczny i innowacje, gdy popyt zależy od podaży (tzn. realizowanego projektu) i nie można jego wysokości oszacować z wyprzedzeniem. Z powodu braku danych i wcześniejszych doświadczeń wszelkie szacunki są dużym stopniu subiektywne. W tym przypadku każdy z partnerów projektu, przygotowując wniosek projektowy, nie sporządza żadnej kalkulacji dochodów. Uwzględniane są dopiero rzeczywiste dochody, obliczane w sposób podany w Podręczniku Beneficjenta Dofinansowania.

2. Projekty generujące tzw. „Inne dochody”

Inne dochody to wszystkie dochody generowane przez projekt w czasie realizacji, do których nie ma zastosowania art. 61 Rozporządzenia Ogólnego, a tym samym nie ma zastosowania poprzedni rozdział. Dochody te obejmują przykładowo także w ramach projektu dotyczącego budowy nowej drogi dochody ze sprzedaży wyciętych drzew, w przypadku projektu dotyczącego remontu zabytku kulturalnego dochody ze sprzedaży starych okien.

Pod względem postępowania z innymi dochodami projekty można dzielić na:

- projekty o wartości do 50 000 euro,
- projekty o wartości powyżej 50 000 euro.

Uwaga: W projektach generujących dochód po zakończeniu realizacji, w których całkowite wydatki kwalifikowalne nie przekraczają 1 mln euro, dochody po zakończeniu realizacji projektu nie będą monitorowane.

Dochód wygenerowany w trakcie realizacji projektu to przychody pomniejszone o koszty związane z ich uzyskaniem, pod warunkiem, że koszty nie stanowią wydatków kwalifikowalnych projektu.

a) Projekty do 50 000 euro

W ramach projektów, w których całkowite wydatki kwalifikowalne nie przekraczają kwoty 50 000 euro, z uwzględnieniem przeważnie nieinwestycyjnego charakteru tych projektów, są monitorowane tylko dochody, które powstają w trakcie realizacji projektu.

Wszelkie dochody, które powstaną w trakcie realizacji projektu, mogą być wykorzystane przez każdego z partnerów projektu jako źródło współfinansowania projektu zamiast środków własnych. W ten sposób do wysokości udziału wkładu własnego dochody nie mają wpływu na wysokość dofinansowania. W przypadku, gdy dochody przekroczą wkład własny, najpierw dochodzi do obniżenia dofinansowania z budżetu państwa (jeśli zostało udzielone), a następnie do obniżenia dofinansowania z EFRR, o kwotę, o jaką dochody przekroczyły udział własny dofinansowania. W ramach Funduszu Mikroprojektów dotyczy to zarówno mikroprojektów indywidualnych jak i wspólnych. Tak samo jak w przypadku indywidualnych projektów, także w przypadku Funduszu Mikroprojektów wnioskodawca sporządzi kalkulację przewidywanych dochodów już na etapie przygotowywania wniosku projektowego i tę kalkulację dołącza jako załącznik do wniosku projektowego. Po zakończeniu realizacji projektu udokumentuje wartość faktycznie osiągniętych dochodów. Jeśli dochody przekraczają wkład własny, dochodzi do obniżenia dofinansowania z budżetu państwa i z EFRR.

b) Projekty powyżej 50 000 euro

Dla mikroprojektów i projektów, których całkowite koszty kwalifikowalne wynoszą więcej niż 50 000 euro obowiązuje zasada, że wydatki kwalifikowalne zmniejsza się o dochód, który został wygenerowany bezpośrednio w trakcie realizacji projektu, najpóźniej do momentu, gdy beneficjent przedłoży końcowy wniosek o płatność. Jeśli do nie wszystkie wydatki są kwalifikowalne do dofinansowania, dochody dzieli się proporcjonalnie wg wysokości kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych wydatków.

3. Odstępstwa od stosowania zasad dotyczących projektów generujących dochód

Za przychód projektu zgodnie z postanowieniami art. 65 ust. 8 Rozporządzenia Ogólnego, nie uważa się płatności otrzymanych przez partnera projektu z tytułu kar umownych na skutek naruszenia umowy zawartej między partnerem projektu a stroną/stronami trzecią/trzecimi, lub które miały miejsce w wyniku wycofania przez stronę trzecią oferty wybieranej w ramach przepisów o zamówieniach publicznych (wadium).

Z przychodów są również wykluczone wszelkie transfery i dotacje z budżetu państwa, budżetów regionalnych i lokalnych czy wpłat z ubezpieczenia powszechnego, VAT i inne podatki pośrednie nakładane na konsumentów.

Ponadto za projekt generujący dochód nie uważa się:

- projektów niegenerujących przychodów (np. drogi bez możliwości pobierania opłat takich jak opłaty za korzystanie z autostrad, winiety itp.);
- projektów niegenerujących dochodu (ich przychody nie wystarczą do pełnego pokrycia kosztów operacyjnych);
- projektów podlegających trybowi pomocy publicznej;
- projektów pomocy technicznej;
- projektów, które nie generują dochodów w tzw. wariacie różnicowym, tzn. jeśli już istniejąca infrastruktura podlega opłacie i dochody z nią związane nie wzrosną po realizacji projektu (jakim była inwestycja w tę infrastrukturę).